

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2020. május 26.
(OR. en)

8208/20

CULT 26
SUSTDEV 54
PROCIV 30

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	7680/20
Tárgy:	A Tanács következtetései a kulturális örökség területén végzett kockázatkezelésről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a kulturális örökség területén végzett kockázatkezelésről szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács – a Tanács eljárási szabályzata 12. cikke (1) bekezdésének első albekezdésével és az (EU) 2020/556 tanácsi határozat 1. cikkével összhangban – 2020. május 25-én írásbeli eljárással fogadott el.

A Tanács következtetéseit az Állandó Képviselők Bizottsága 2020. május 14-i határozatának megfelelően továbbítjuk az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzététel céljából.

A Tanács következtetései a kulturális örökség területén végzett kockázatkezelésről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

FIGYELEMBE VÉVE:

1. a szakpolitikai háttérnek a mellékletben található összefoglalóját;

EMLÉKEZTETVE ARRA, HOGY:

2. a kulturális örökség – a maga megannyi megjelenési formájában, akár mint tárgyi jellegű örökség, például emlékhely és táj, műtárgy és műemlék, akár mint szellemi örökség, jelesül ismeret, mesterség és gyakorlat, szóbeli hagyomány és előadóművészet – az egyéni és a társadalmi önazonosság, innováció és kreativitás fontos forrásának tekinthető, továbbá amellet, hogy az európai társadalom jóllétének javulása szempontjából felbecsülhetetlen értéket képvisel, a gazdasági növekedéshez, a társadalmi befogadáshoz és a fenntartható fejlődéshez is tekintélyes mértékben hozzájárul;
3. a 2019–2024-es időszakra szóló új uniós stratégiai menetrendben kiemelten kezelt, továbbá a 2019–2022-re szóló kulturális munkatervben és az új európai kulturális menetrendben prioritásként említett kulturális örökség jelentőségét figyelembe kell venni a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos munka során éppúgy, mint a nemzeti szintű fejlesztési programok összeállításakor;
4. a kulturális örökséget sokrétű kockázat fenyegetheti, amely részben szándékos vagy nem szándékos emberi tevékenységnek, természeti veszélynek, vagy egyszeri vagy sorozatos eseménynek tudható be, részben pedig lassú hanyatlás, elnéptelenedés vagy váratlan katasztrófa miatt következik be;

5. a kulturális örökség területén jelentkező kockázatok azonosítására és kezelésére irányuló hathatós tevékenység végzésekor célszerű a kulturális örökség európai éve (2018) során elért eredményekre támaszkodni;
6. a kulturális örökség különféle veszélyekkel szembeni védelmét a kulturális örökségért való fellépés európai keretének harmadik pillérébe tartozó, „Kulturális örökség az ellenállóképes Európa érdekében” elnevezésű célzott intézkedések hivatottak biztosítani.

ELISMERVE:

7. a megőrzésre és a restaurációra vonatkozó, nemzetközi szinten elismert szabályozó eszközöket, szabványokat és alapelveket, valamint azt a hozzájárulást, amely nemzetközi szervezetek (például az UNESCO és az Európa Tanács), kormányzati és kormányközi szervezetek (például az ICCROM), illetve nem kormányzati és szakmai szervezetek (pl. az ICOMOS és az ICOM) részéről érkezik a kulturális örökség megőrzése érdekében;
8. hogy nem tűr halasztást annak ösztönzése, hogy valamennyi szintre és az érintett partnerekre kiterjedő együttműködés keretében felismerjük a kockázati tényezőket, és hogy ebből fakadóan elengedhetetlen a kulturális örökség területére vonatkozó kockázatkezelési tervek kidolgozása és végrehajtása;
9. hogy ahhoz, hogy a kulturális örökség megóvására irányuló emberközpontú megközelítést követve hatékonyan megelőzhessük és enyhíthessük a károkat, elengedhetetlen, hogy hosszú távú intézkedéseket hozzunk, melyek keretében egyrészt végrehajtjuk a kockázatkezelési terveket, másrészt alkalmazzuk a tervezett szakpolitikákat, védelmi intézkedéseket és bevált gyakorlatokat.

MEGÁLLAPÍTVA, HOGY:

10. az éghajlatváltozás olyan globális jelenség és gigászi kihívás, amely igen jelentős hatást gyakorol a kulturális és a természeti örökségre, és hogy lehetőségeink határain belül intézkedéseket kell hoznunk a kedvezőtlen hatások megelőzése, enyhítése, amennyiben lehetséges visszafordítása, valamint az azokhoz való alkalmazkodás érdekében;
11. napról napra fokozódik a bizonytalanság nemzetközi szinten, ideértve azt is, hogy egyre több válsághelyzetnek és katasztrófának vagyunk tanúi, így a kulturális örökség megóvása és fenntartható kezelése jelentős mértékben hozzájárul a társadalmi rezilienciához és eszközt jelent az éghajlat-politika számára, valamint hogy e tekintetben az EU és tagállamai globális szereplőként fontos szerepet játszhatnak a kulturális örökség területén végzett kockázatkezelésben;
12. az olyan válságok, mint a Covid19-világjárvány óriási gazdasági és társadalmi hatással járnak a kulturális és kreatív ágazatokra nézve. A kritikus mértékű bevételkiesés, az ismeretátadás megszakadása, a karbantartási és a restaurálási munkálatok leállása, illetve a hozzáférés és a részvétel korlátozása – hogy csak néhány példát említsünk – megköveteli, hogy még nagyobb figyelmet fordítsunk a fenntarthatóságra és a rugalmas alkalmazkodási képességekre mint a kulturális örökség kezelésének kulcsfontosságú elemére;
13. ahhoz, hogy a kulturális örökség értékként jelenjen meg és ne váljon sem veszélyek, sem hanyagság áldozatává, a területrendezést, az építkezéseket és a területfejlesztést – városi és vidéki térségekben egyaránt – az érintett felek teljes körű elkötelezettsége mellett kell végezni;
14. alapvető jelentőségű, hogy a kockázatkezelést beépítsük az oktatásba mind a szakképzés, mind az egész életen át tartó tanulás területén, biztosítandó, hogy a közösségek tisztában legyenek a kockázatokkal, és fokozottabban bekapcsolódjanak a megőrzési és a védelmi intézkedések végrehajtásába;
15. a kutatás lényeges szerepet játszik a fenyegetések – például az éghajlatváltozás – jellegének és hatásának megértésében, továbbá a kulturális örökség területén végzett kockázatkezeléshez szükséges innovatív és hatékony módszerek kidolgozásában.

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ARRA, HOGY SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL ÉS A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉVEL ÖSSZHANGBAN:

16. egyrészt azonosítsák azon innovatív eszközöket és megközelítéseket, amelyek uniós szinten rendelkezésre állnak a kockázatokra való felkészültség, illetve a kockázatok azonosítása, megelőzése és enyhítése céljára, másrészt nagymértékben aknázzák ki ezeket, hogy ezáltal hozzájáruljanak a fenntartható megőrzés és nyomon követés folyamatához, csakúgy mint a kockázatértékelés egyszerűsítéséhez;
17. nemzeti és egyéb szinteken osszák meg a kulturális örökség szakértőinek meglévő hálózataival kapcsolatos információkat, hogy ezzel előmozdítsák az európai kulturális örökség azonosítását, védelmét, megőrzését és/vagy helyreállítását;
18. adott esetben hozzanak létre közös kockázatkezelési mechanizmusokat, segítsék elő az együttműködést minden szinten, valamint a döntéshozatal és a kulturális örökség kezelésének valamennyi szintjén erősítsék meg az együttműködésen alapuló olyan megközelítések alkalmazását, amelyek a participatív kormányzás és a közös felelősségvállalás elvére épülnek;
19. a kulturális örökség szempontját helyi, regionális, nemzeti és uniós szinten kezeljék jelentőségének megfelelően, és építsék be a katasztrófakockázatokkal kapcsolatos szakpolitikákba és kezelési tervekbe, továbbá adott esetben alakítsanak ki ágazatközi együttműködést, hogy ezáltal biztosítani lehessen a kulturális örökség területére vonatkozó megfelelő kockázatkezelést, figyelembe véve az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló 1313/2013/EU határozat vonatkozó rendelkezéseit;
20. fordítsanak különleges figyelmet a kulturális örökség védelmére a ritkábban lakott területeken, hogy ezáltal helyi és regionális szinten elérhetővé váljanak a vonatkozó kockázatenyhítő intézkedések;
21. támaszkodjanak fokozottabban a felvételkedzésre és a dokumentálásra a nem digitális, a digitalizált és az eleve digitálisan létrehozott tartalmak megőrzése tekintetében, amelyek vonatkozásában figyelembe kell venni az interoperabilitás, a kompatibilitás, a hozzáférhetőség és a fenntarthatóság elvét;

22. ösztönözzék azokat a tevékenységeket, amelyek elősegítik az épített és az ingó kulturális örökség rendszeres karbantartását, a tájgazdálkodást, valamint a megfelelő és a minőségi módszerek, technikák és anyagok alkalmazását a megőrzési eljárás során, előmozdítva ezzel a fenntarthatóságot;
23. segítsék elő a hagyományos mesterségek és kézművesség megóvását és továbbadását, továbbá adott esetben állítsanak össze a kulturális örökségi szakértők és más érintett szakemberek számára célzott kockázatkezelési képzéseket a szakmai továbbképzések minden szakaszára;
24. növeljék a tájékozottságot és alkalmazzák a fejlődő digitális technológiát – különösen a 3D technológiák fejlesztéseit –, amely alapot biztosít a kulturális örökség innovatív kutatásához, dokumentálásához és értelmezéséhez, valamint a megfelelő védelmi módszerek alkalmazásához;
25. adott esetben hasznosítsák a műholdas programok – mint például a Kopernikusz – és egyéb források keretében rendelkezésre bocsátott adatokat a kulturális örökség nyomon követéséhez; e tekintetben felhasználhatók a Föld-megfigyelési technológiák révén elérhető termékek, például a kockázatértékelési térképek és az éghajlatváltozási mutatók;
26. egyrészt biztosítsanak nagyobb mozgásteret a hatóságok, a kulturális intézmények – például múzeumok, levéltárak, könyvtárak és galériák –, a kulturális javak letéteményesei és tulajdonosai, illetve a polgárok és a civil társadalmi szereplők részére ahhoz, hogy betölthessék fontos szerepüket a kockázatkezelés terén, másrészt hangsúlyozzák az említettek közötti szoros együttműködés szükségességét.

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

27. vegyék igénybe a meglévő pénzügyi és logisztikai erőforrásokat a veszélyeztetett örökség megőrzésével kapcsolatos célokra és nyújtsanak erről fokozott tájékoztatást;

28. biztosítsanak több lehetőséget a tájékozódásra, a mobilitásra és az érdekeltek közötti tapasztalatcserére egyrészt a bevált gyakorlatok jobb megosztása érdekében, különös tekintettel a katasztrófa utáni helyreállítással és a kockázatkezelés terén felmutatott legutóbbi eredményekkel kapcsolatos gyakorlatokra, másrészt pedig a kapacitásépítés és a tudástranszfer támogatása céljából;
29. ösztönözzék az európai fiatalokat a kulturális örökség területén szervezett különböző – többek között az örökség megőrzésének jelentőségét jobban tudatosító – tevékenységekben való részvételre;
30. adott esetben járuljanak hozzá a kockázatkezeléssel kapcsolatos témákhoz a kulturális örökséggel foglalkozó bizottsági szakértői csoport keretében, különös tekintettel a veszteségek azonosítására, megelőzésére és csökkentésére szolgáló módszerekre, valamint a kockázatokat nyomon követő intézkedések elemzésére és rangsorolására;
31. küldjenek pozitív üzeneteket a nyilvánosságnak a kulturális örökség értékéről, felelősségteljes magatartásra és a megőrzést szolgáló tevékenységekben való részvételre ösztönözve.

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

32. vegye fontolóra a kulturális örökség területén végzett kockázatkezelésről szóló uniós kézikönyv elkészítését, amely a következőkön alapulhatna: a) a kulturális örökséget való fellépés európai keretének kilencedik, „*A kulturális örökség természeti katasztrófákkal és az éghajlatváltozással szembeni védelme*” című részében felsorolt projektek eredményei, b) a katasztrófakockázat-kezelésről szóló nemzeti összefoglalók elemzése, amelyet 2020. december 31-ig kell benyújtani a Bizottságnak az uniós polgári védelmi mechanizmusról szóló 1313/2013/EU határozat 6. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti, a katasztrófakockázat-kezelésre vonatkozó jelentéstételi iránymutatásoknak megfelelően és c) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó nemzeti tervek és stratégiák idetartozó elemei. E tekintetben figyelembe vehetők a veszélyeztetett kulturális örökségre vonatkozó ismeretek – nagy léptékű digitalizálás révén történő – megőrzését szolgáló uniós kompetenciaközpontok hálózatának létrehozása érdekében tett erőfeszítések, amelyeket az új európai kulturális menetrendben jelentettek be;

33. folytassa a már megkezdett párbeszédet és együttműködést olyan hálózatokkal, amelyek értékes tapasztalatokra tettek szert a kulturális örökség területén végzett kockázatkezeléssel kapcsolatban;
 34. keressen szinergiákat az érintett nemzetközi (kormányzati, kormányközi és nem kormányzati) szervezetekkel annak érdekében, hogy fenntartható módon megőrizzük és megvédjük a kulturális örökséget a jelenlegi és a jövő generációk számára.
-

Releváns szakpolitikai dokumentumok

Európai Tanács

- Az Európai Tanács 2017. december 14-i következtetései (EUCO 19/1/17 REV 1)
- A 2019–2024-es időszakra szóló *új stratégiai menetrend* (az Európai Tanács 2019. június 20-án fogadta el)

Miniszteri nyilatkozatok

- *A magas színvonalú építési kultúráról (Baukultur) szóló Davosi Nyilatkozat*, 2018. január 20–22.
- *A kulturális örökség digitalizálásának előmozdításáról szóló együttműködési nyilatkozat*, Brüsszel, 2019. évi Digitális Nap, 2019. április 8.
- *A kulturális miniszterek és képviselőik bukaresti nyilatkozata a kultúra által Európa jövőjének építésében betöltött szerepről*, 2019. április 16.
- *Az európai uniós tagállamok kulturális és Európa-ügyi minisztereinek nem hivatalos ülésén elfogadott nyilatkozat*, Párizs, 2019. május 3.

Tanács

Következtetések

- *A Tanács következtetései az építészetről: a kultúra hozzájárulása a fenntartható fejlődéshez* (HL C 319., 2008.12.13., 13. o.)

- *A Tanács 2009. május 12-i következtetései a kultúráról mint a kreativitás és az innováció ösztönzőjéről* (8749/1/09 REV 1)
- *A Tanács következtetései a kultúrának a helyi és a regionális fejlődéshez való hozzájárulásáról* (HL C 135., 2010.5.26., 15. o.)
- *A Tanács következtetései a fenntartható Európa stratégiai erőforrásául szolgáló kulturális örökségről* (HL C 183., 2014.6.14., 36. o.)
- *A Tanács következtetései a kulturális örökség vonatkozásában a participatív kormányzásról* (HL C 463., 2014.12.23., 1. o.)
- *A Tanács következtetései a kultúra elérhetőségének digitális úton való előmozdításáról, különös tekintettel a közönségépítésre* (HL C 425., 2017.12.12., 4. o.)
- *A Tanács következtetései a kulturális örökség valamennyi uniós szakpolitikai területen történő előtérbe helyezésének szükségességéről* (HL C 196., 2018.6.8., 20. o.)
- *A Tanács következtetései a 2019–2022-re szóló kulturális munkatervről* (HL C 460., 2018.12.21., 12. o.)
- *A Tanács következtetései a fiatal kreatív nemzedékekről* (HL C 189., 2019.6.5., 34. o.)
- *A Tanács következtetései a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó uniós stratégiai megközelítésről és cselekvési keretről* (HL C 192., 2019.6.7., 6. o.)

Állásfoglalások

- *A Tanács keretében 1986. november 13-án ülésező, a kulturális ügyekért felelős miniszterek állásfoglalása az európai építészeti örökség védelméről* (HL C 320., 1986.12.13., 1. o.)
- *Az Európai Unió Tanácsa és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott állásfoglalás a fenntartható fejlődés kulturális dimenziójáról* (HL C 410., 2019.12.6., 1. o.)

Bizottság

Közlemények

- *A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé* (COM(2014) 477 final)
- *Az európai identitás megerősítése az oktatás és a kultúra révén. Az Európai Bizottság hozzájárulása a 2017. november 17-i göteborgi vezetői találkozóhoz* (COM(2017) 673 final)
- *Az új kulturális menetrend* (COM(2018) 267 final)
- *Az európai zöld megállapodás* (COM(2019) 640 final)

Az Európai Bizottságnak/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének közös közleményei

- *A nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia felé* (JOIN(2016) 29 final)

Tájékoztatók és hirdetések

- *Jelentéstételi iránymutatás a katasztrófakockázat-kezeléshez, az 1313/2013/EU határozat 6. cikke (1) bekezdésének d) pontja (HL C 428., 2019.12.20., 8. o.)*

Bizottsági szolgálati munkadokumentumok

- *A kulturális örökségért való fellépés európai kerete (SWD(2018) 491 final)*

Jelentések

- *A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a kulturális örökség európai évének (2018) végrehajtásáról, eredményeiről és általános értékeléséről (COM(2019) 548 final)*

Tanulmányok

- *A kulturális örökség védelme a természeti és ember okozta katasztrófáktól. Az unióbeli kockázatkezelés összehasonlító elemzése – Tanulmány (2018. április)*

Egyesült Nemzetek Szervezete

- A hiogói cselekvési keret 2005–2015: a nemzetek és közösségek katasztrófákkal szembeni rezilienciájának kiépítése
- A 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési keret

UNESCO

- *A kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelméről szóló, 1954. évi hágai egyezmény*
- *A világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló egyezmény (1972)*
- *A víz alatti kulturális örökség védelméről szóló egyezmény (2001)*
- *A digitális örökség megőrzéséről szóló charta (2003)*
- *A szellemi kulturális örökség megőrzéséről szóló egyezmény (2003)*
- *Kockázatcsökkentési stratégia a világörökségi helyszíneken (átdolgozott változat, 2007)*
- *A világörökség katasztrófakockázatainak kezelése (kézikönyv, 2010. június)*
- *A világörökségről szóló budapesti nyilatkozat (a Világörökség Bizottság 2002 júniusában fogadta el)*

Európa Tanács

- *A kulturális örökség társadalmi értékéről szóló keretegyezmény (Farói Egyezmény, 2005)*
- *A tagállamoknak szóló CM/Rec (2017)1. ajánlás: „A XXI. századra vonatkozó európai kulturális örökségi stratégia” (2017)*
- *A kulturális javak sérelméről szóló egyezmény (2017)*
- *A kiemelkedő kockázatokról szóló európai és földközi-tengeri egyezmény (EUR-OPA)*

Egyéb tanulmányok

- A kulturális örökségnek válság idején nyújtott elsősegély (ICCROM, valamint a kultúrát és fejlődést támogató Claus herceg alap, 2018)
 - A kulturális örökségre esetlegesen hatást gyakorló EU-finanszírozású beavatkozások európai minőségi alapelvei (ICOMOS, 2019)
 - 2020. évi globális kockázati jelentés (Világgazdasági Fórum)
-